

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)

Янковий О. Г.

“ ____ ” _____ 20__ року

Дипломна робота
МАГІСТРА

з теми Удосконалення управління витратами на підприємстві

Виконала: студентка 6 курсу, групи 4
спеціальності
8.03050401 «Економіка підприємства»

Мельник А.М.

Керівник Гамма Т.М.

Рецензент Діденко Н.А.

ОДЕСА - 2017 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОСНОВНА ЧАСТИН	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	7
1.1. Сутність системи управління витратами на підприємстві	7
1.2. Планування витрат на підприємстві	20
1.3. Облік та аналіз динаміки витрат на підприємстві	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ТОВ «ЦЕМЕНТ»	33
2.1. Загальна характеристика ТОВ «Цемент»	33
2.2. Характеристика основних техніко-економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Цемент»	40
2.3. Аналіз системи управління витратами та аналіз витрат на виробництво продукції підприємства	52
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ТОВ «ЦЕМЕНТ»	62
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

В умовах жорсткого конкурентного середовища діяльність будь-якого підприємства спрямована на досягнення максимального прибутку. Підвищувати його можна поступово збільшуючи обсяг виробництва або ж ціни на продукцію, що випускається. Проте перераховані вище заходи не завжди доцільні і можливі. Для того, щоб збільшити обсяги виробництва, потрібні додаткові джерела фінансування. А якщо підвищити ціни, то значно знижується попит на конкретну продукцію, внаслідок чого у конкурентів з'являється можливість захопити наявну частку ринку. Саме тому однією з найбільш важливих та складних проблем в діяльності підприємства є проблема управління витратами. Підприємству необхідно максимально спрямовувати зусилля для того, щоб знайти шляхи зниження витрат виробництва. Для досягнення росту прибутковості будь-якому підприємству необхідно ефективно, доцільно і цілеспрямовано управляти витратами на підприємстві.

Важлива роль управління витратами на підприємстві обумовлює необхідність пошуку нових шляхів і можливостей їх зниження, потребує покращення методів планування, обліку, аналізу та регулювання процесів формування витрат. У цьому контексті дієвим інструментарієм є грамотно організований та ефективно здійснюваний процес управління витратами.

Актуальність проблеми управління витратами впливає з необхідності адаптації українських підприємств до розвитку ринку, а також до системи стратегічного управління виробничою діяльністю, що широко застосовується у господарській практиці підприємств економічно розвинутих країн. Проблема управління витратами на даному етапі є надзвичайно актуальною, адже зараз управління витратами має бути організоване за видами діяльності підприємства і за центрами відповідальності та за місцями виникнення витрат з метою задоволення оперативних потреб управління виробництвом. Так як основною

метою діяльності підприємства є отримання максимального прибутку, то аналіз управління витратами є надзвичайно важливим на підприємстві.

Дослідженням проблем управління витратами на підприємстві займалися багато вчених як у нашій країні, так і за кордоном. У своїх роботах різні аспекти проблеми висвітлювали науковці Ясінська А.І., Цал-Цалко Ю.С., Череп А.В., Карпова Т.П., Голов С.Ф., Панасюк В.М., Бутинець Ф.Ф., Нападовська Л.В., Лук'янова В.В., Палій В.Ф., Бородкін О.С., Грещак М.Г., Чумаченко М.Г., Рясних Є.Г.

Метою дипломної роботи є пошук, аналіз, вдосконалення можливих форм, методів управління витратами на ТОВ «Цемент» для подальшого зниження витрат на підприємстві з метою найбільш раціонального використання ресурсів.

Завданнями дипломної роботи є по-перше: розгляд теоретичних основ управління витратами на підприємстві. Це завдання передбачає вивчення сутності системи управління витратами на підприємстві, планування витрат на підприємстві, облік та аналіз динаміки витрат на підприємстві. По-друге : проведення ґрунтового аналізу управління витратами на ТОВ «Цемент». З метою аналізу управління витратами на ТОВ «Цемент» необхідно виконати такі завдання: провести загальну характеристику ТОВ «Цемент», охарактеризувати основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Цемент», здійснити аналіз системи управління витратами на підприємстві ТОВ «Цемент» та аналіз витрат на виробництво продукції підприємстві. По-третє: розробка практичних рекомендацій з удосконалення системи управління витратами на ТОВ «Цемент».

Предметом дослідження дипломної роботи є удосконалення системи управління витрат на підприємстві ТОВ «Цемент».

Об'єктом дослідження виступає підприємство ТОВ «Цемент».

Для виконання дипломної роботи використано такі методи дослідження: методи управління витратами «дірект-костінг», методи математично-статистичного моделювання, методи економічного аналізу, методи аналізу

динаміки та структури. У роботі широко використовувалися метод таблиць та графічний метод.

Інформаційною базою дослідження дипломної роботи є звітність підприємства ТОВ «Цемент», статистична звітність, наукові публікації, аналітичні матеріали.

Результати дослідження, що викладено в дипломній роботі рекомендовано використовувати підприємству «ТОВ Цемент» для удосконалення системи управління витратами на підприємстві.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменувань) та 1 додатку. Загальний обсяг дипломної роботи становить 95 сторінки комп'ютерного тексту, містить 25 таблиць та 5 рисунків.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішньому етапі економічного розвитку одним з найголовніших інструментів підприємства в конкурентній боротьбі стає ефективне, доцільне і цілеспрямоване управління витратами на підприємстві. Оцінка ролі управління витратами господарського суб'єкта в нашій країні змінюється в сторону визнання їх ключового значення в забезпеченні ефективного розвитку підприємства.

В процесі управління витратами, підприємства застосовують різноманітні методи, що достатньо відрізняються по своєму змісту, по своїм цілям і особливостям застосування. Для можливості організації достовірного, доцільного, якісного та ефективного управління витратами та можливості прийняття оперативних, обґрунтованих управлінських рішень, підприємства можуть застосовувати метод «дірект-костінг», що може задовольнити потреби майже будь-якого підприємства. Для успішної виробничої діяльності підприємства є дуже важливою правильна організація планування та обліку витрат, що забезпечує дієвий контроль за ефективністю використання на підприємстві матеріально-технічних, матеріально-сировинних, трудових, фінансових, нематеріальних та інших видів ресурсів.

Система управління витратами на підприємстві проаналізована на прикладі підприємства ТОВ «Цемент». В результаті аналізу основних техніко-економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Цемент» за 2012 – 2014 роки, можна зробити висновок про те, що підприємство є ліквідним, воно спроможне погашати свої поточні зобов'язання вчасно і в повному обсязі. Для підтримки ліквідності на належному рівні підприємство має достатній обсяг грошових коштів та інших ліквідних активів, які в разі потреби можна перетворити в готівку і використати для погашення зобов'язань.

Про ефективне використання основних виробничих фондів підприємства свідчить зростання показників фондівіддачі та фондоозброєності на підприємстві та зниження показника матеріаломісткості.

Аналіз показників рентабельності свідчить про те, що ТОВ «Цемент» неефективно веде господарську діяльність підприємства в цілому, систематично спостерігаються ознаки неплатоспроможності.

В результаті аналізу системи управління витратами було сформовано механізм цієї системи, який полягає в наступному : організація обліку витрат відповідно до сучасних систем управління операційними витратами та створення відповідної інформаційної бази. Це необхідно для того, щоб правильно та вчасно зреагувати на зміни витрат на підприємстві і відповідно до цього прийняти необхідні рішення. Проведення нормування витрат. Це робиться для того, щоб визначити граничні розміри окремих видів витрат. Аналіз витрат. Це дасть змогу підприємству оцінити стан своїх витрат, а також оцінити ступінь раціоналізації здійснених витрат.

Для підприємства можна запропонувати наступні заходи щодо оптимізації витрат підприємства: підвищення технічного рівня виробництва, яке забезпечується впровадженням нової, прогресивної технології, застосуванням нових видів сировини і матеріалів; використанням інноваційної техніки та обладнання; більший ступінь автоматизації та механізації виробничих процесів. Вдосконалення організації виробництва і праці за рахунок зміни форм і методів праці, вдосконалення апарату управління, скорочення витрат на нього, а також зниження транспортних витрат. Зміна обсягу і структури продукції. Це зміна номенклатури і асортименту; зниження матеріаломісткості і трудомісткості продукції. Поліпшення використання природних ресурсів, застосування більш дешевих матеріалів, повторне їх використання, безвідходні технології виробництва. Введення і освоєння нових цехів, виробництв і виробничих одиниць, диверсифікація виробництва.

В ході проведеного дослідження системи управління витратами підприємства ТОВ «Цемент» було запропоновано заходи, що удосконалюють управління витратами на підприємстві, та ведуть до отримання економічного ефекту.

Можна для підприємства запропонувати наступні заходи щодо оптимізації витрат підприємства:

Підвищення технічного рівня виробництва, яке забезпечується впровадженням нової, прогресивної технології, застосуванням нових видів сировини і матеріалів; використанням інноваційної техніки та обладнання; більший ступінь автоматизації та механізації виробничих процесів.

Вдосконалення організації виробництва і праці за рахунок зміни форм і методів праці, вдосконалення апарату управління, скорочення витрат на нього, а також зниження транспортних витрат.

Зміна обсягу і структури продукції. Це зміна номенклатури і асортименту; зниження матеріаломісткості і трудомісткості продукції.

Поліпшення використання природних ресурсів, застосування більш дешевих матеріалів, повторне їх використання, безвідходні технології виробництва.

Введення і освоєння нових цехів, виробництв і виробничих одиниць, диверсифікація виробництва.

Використання альтернативних методів зниження витрат: розмежування витрат на виробництво нестандартної продукції і продукції вищої якості; застосування єдиної системи калькулювання витрат на всіх стадіях життєвого циклу продукції; чітке виділення витрат на управління, підготовку і оновлення процесу виробництва і т.д.

Вивчення причин браку та зниження собівартості за рахунок скорочення витрат від браку і інших непродуктивних витрат, що дасть можливість скорочення і більш раціонального використання відходів виробництва.

Для підприємства було запропоновано оптимізацію операційних витрат та доходів підприємства, шляхом здачі приміщень в оренду, що принесе додатковий економічний ефект в сумі 2282,23 тис. грн.

Також другим заходом, що принесе ТОВ «Цемент» економічну вигоду - 2727,126 тис. грн. є запровадження на підприємстві управління витратами на якість в системі загального управління витратами.

Третій захід ґрунтується на економії на умовно-постійних витратах, окрім амортизаційних відрахувань за рахунок збільшення обсягів виробництва і може принести економію в 949,886 тис. грн..

Захід по зниженню браку в процесі упаковки готової продукції є останнім заходом, що має забезпечити підприємству економію в розмірі 3599,424 тис. грн.

В результаті впровадження всіх чотирьох заходів підприємство ТОВ «Цемент» отримає економічний ефект в розмірі 9558,666 тис грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушків Б.М. Кузьмін О .Є. Основи менеджменту. Львів.: «Світ», 1999. – 328 с.
2. Біла О. Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств /О.Г. Біла // Фінанси України. – 2007. – № 4. – С. 112–118.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства .Навч. посібник. Київ: Атіка, 2002.- 206 с.
4. Бондар І.Ю., Пахомов В.І. Управління витратами виробництва та собівартістю продукції. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. – 189 с.
5. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. посібник. — Київ: КНЕУ, 2003. —524 с.
6. Гловач О.К. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. 2008. – №10. – с.3 – 7.
7. Голишова І.С. Резерви зниження собівартості продукції [Електронний ресурс] / І.С. Голишова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2012_6/statti/17Golish.pdf
8. Горобець О. Організація управління витратами на підприємстві//Вісник Тернопільської академії народного господарства. 2002. №7/2. С101-104.
9. Городня Т.А. Оптимізація собівартості продукції підприємства [Електронний ресурс] / Т.А. Городня. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_1/326_Gor.pdf
10. Грещак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами : Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. Київ, 2002. – 131 с.
11. Грузинов В.П., Грибов В.Д. Экономика предприятия. Учебное пособие. М., Финансы и статистика, 2001. – 156 с.

12. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
13. Дацій О. І. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Гуманітарний ун-т «Запорізький ін-т держ. та муніципального управління». — Запоріжжя : ГУ і «ЗІДМУ», 2004. — 224с.
14. Економіка підприємства: [підручник] / За заг. Редакцією С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2011. - 451 с.
15. Ильин А.Н. Планирование на предприятии. Учебное пособие. Минск, Новое знание, 2000. – 432 с.
16. Іванюта П.В., Лугівська О.П., Управління витратами: навч. Посіб //Київ: «Центр учбової літератури», 2011 р. – 316 с.
17. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. носіб. К.: МАУП, 2001. — 241 с.
18. Коваленко О.В. Класифікація витрат ресурсів як основа оцінювання собівартості продукції // Економіка АПК. 2008. – №4. – с.90 – 95.
19. Ковальчук І.В. Реальна економіка. Київ: ВІПОЛ, 2004. – 393 с.
20. Костецька Н. Факторний підхід до формування стратегії зниження витрат підприємства / Н. Костецька // Галицький економічний вісник. 2011. – № 1(30). – С. 159-166
21. Костецька Н. Підходи до класифікації резервів зниження витрат виробництва / Наталія Костецька // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. Тернопіль, 2004. – Вип. 9. – С. 49–54.
22. Крушельницька О. В. Управління матеріальними ресурсами. Навчальний посібник. Київ. - 2003. – 79 с.
23. Куліш С. А., Коростишев О. В. Теорія аналізу господарської діяльності: Навч. Посібник / Харківський держ. економічний ун-т. — Х., 1995. — 62 с.
24. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка промислового підприємства: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 172 с.

25. Миронова Ю.Ю. Економічна сутність собівартості продукції та шляхи її зниження [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Миронова. – Режим доступу: [http:// archive. nbuv. gov. ua/ portal/ soc_gum/Eir/2009_3/160-165.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Eir/2009_3/160-165.pdf)
26. Орлов О. Планування собівартості продукції / О. Орлов // Економіка України. 2011. – № 12. – С. 39-48.
27. Осипов В.І. Економіка підприємства. Підручник. Одеса, Маяк, 2005, - 724 с.
28. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект. Ткрнопіль: Астон, 2005. – 288 с.
29. Пляшко О.С. Підприємницька діяльність: облік, оподаткування, звітність: [навч. посібник для студ. вищих навч. закл.]. — Рівне : Волинські обереги, 2007. — 320с.
30. Покропівний С.Ф. та інші. Бізнес-планування: технологія розробки та обґрунтування. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1998
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України №87 від 29.11.99р.// Бухгалтерський облік і аудит і — 1999. — №12. — С.35-36.
32. Попазова О.В. Собівартість продукції: поняття та класифікація [Електронний ресурс] / О.В. Попазова. – Режим доступу: [http://www. rusnauka. com/ 5_ PNW _ 2010 / Economics/58886.doc.htm](http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/58886.doc.htm)
33. Рибалко О.М. Шляхи вдосконалення собівартості та тенденції зміни структури накладних витрат для прийняття управлінських рішень // Держава та регіони серія: Економіка та підприємництво. 2008. – №4. – с.293 – 298.
34. Скрипник М. Собівартість продукції як економічна категорія [Електронний ресурс] / М. Скрипник. – Режим доступу: [http:// archive. nbuv. gov. ua/ portal/ Soc_Gum/ Ecan/ 2010_7/pdf/skrypnyk.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2010_7/pdf/skrypnyk.pdf)
35. Солодовник Л. М., Пономаренко П. І. Економіка виробничого підприємства: Навч. посіб. / Національний гірничий ун- т. — Д. : НГУ, 2004. — 270с.

36. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств. Навчальний посібник.—К.: КНЕУ, 2000.
37. Трифонова О.В., Ткачук Ю.М., Принципи управління витратами промислових підприємств //Прометей, 2011 р. – 146 с.
38. Українець, М. Шляхи вдосконалення системи управління витратами на підприємстві [Текст] / М. Українець, М. Собчук, І. В. Семчук // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.] : у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погріщук [та ін.]. - Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. - Т. 2, ч. 2. - С. 11.
39. Хопчан М. Стратегія формування витрат виробництва на підприємстві / Марія Хопчан, Наталія Костецька // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль, 2001. – Вип. 18. – С. 68–70.
40. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства. Навч.посібник. Київ: ЦУЛ, 2000. – 136 с.
41. Шегда А.В., Харченко, Ю.А., Сагайдак Т.Б., Пашню Л.О. Економіка підприємства збірник тестів і задач: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.
42. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С.С.Боровська, В.В.Барабанові. – К. : ВД „Професіонал”, 2012. – 288 с.